

Lausunto

29.05.2026

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Esityksessä ehdotetaan, että kuntouttava työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus sekä vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta lakkautetaan ja tilalle tulee sosiaalihuoltolain 17 §:ssä tarkoitettu uusi työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelu. Esityksen mukaan edellä mainittuun uuteen työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palveluun osallistuminen olisi lähtökohtaisesti vapaaehtoista.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus (jäljempänä KEHA-keskus) katsoo, että velvoittavan kuntouttavan työtoiminnan poistuminen työllistymistä edistävistä palveluista, ja tilalle tuleva vapaaehtoinen palvelu voi johtaa siihen, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevat henkilöt, joilla olisi suurin tarve osallistua kyseiseen palveluun, saattaisivat jättäytyä kokonaan palvelun ulkopuolelle. Tältä osin olisi hyvä tarkastella, onko tämä pitkällä tähtäimellä yksilön itsensä ja yhteiskunnankaan kannalta toivottavaa kehityskulkua. Palvelun ulkopuolelle jättäytyminen ja ongelmien mahdollinen kasaantuminen olisi hyvä huomioida siltä osin, tuovatko muutokset julkiseen talouteen toivottuja säästöjä pitkällä tähtäimellä, vai siirtyisivätkö kustannukset vain tulevaisuuteen.

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

Esityksen tavoitteena on muun muassa sääntelyn keventäminen. Kuntouttava työtoiminta on ollut hyvin yksityiskohtaisesti säänneltyä, mikä on voinut tehdä siitä hallinnollisesti raskaan palvelun. Sen tilalle nyt ehdotettu sosiaalihuoltolain 17 §:ssä tarkoitettu palvelu on sen sijaan hyvinkin väljästi säänneltyä. Vaikka se vastaa esityksen tavoitetta sääntelyn keventämisestä, esityksen perusteella on hieman vaikea muodostaa tarkalleen käsitystä siitä, mitä tähän palveluun kaiken kaikkiaan kuuluu.

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Lopullisessa esityksessä pyydetään kiinnittämään huomiota siihen, että onko ehdotetussa sosiaalihuoltolain 17 §:n säädetty työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki -palvelu tarkoitettu myös kotoutuja-asiakkaalle, jolla on kotoutumissuunnitelma voimassa. Esityksen sivulla 226 todetaan, ettei ehdotettua palvelua ole tarkoituksenmukaista ulottaa maahanmuuttajiin sinä aikana, kun he ovat kotoutumista edistävien palveluiden piirissä. Kuitenkin ehdotetussa sosiaalihuoltolain 17 §:n 2 momentissa säädetään siitä, että palvelu on tarkoitettu niille työkäisille henkilöille, joiden työllistymisen tai osallisuuden haasteista johtuvaan tuen tarpeeseen ei voida ensisijaisesti vastata työvoimaviranomaisen palveluiden, kuntoutuspalveluiden tai kotoutumispalveluiden avulla.

Esityksessä tulisi selkeyttää sitä (s. 227), millä perusteella työllistymissuunnitelmassa voitaisiin velvoittaa henkilö hakeutumaan sosiaalihuoltolain 36 §:n mukaiseen tuen tarpeen arviointiin sekä sitä, minkä vuoksi henkilöä ei suoraan ohjattaisi työllistymistä edistävään monialaisen tuen yhteistoimintamalliin. Tältä osin olisi hyvä huomioida myös se, että työvoimaviranomaiset ja sosiaalihuolto eivät käytännössä muutoin tee yhteistyötä kuin työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallissa.

Lisäksi esityksessä tulisi täsmentämään sitä, että miten ehdotettu palvelu voidaan sisällyttää työllistymistä edistävään palveluun (s.227), jonka palvelun tavoitteet eivät vastaa ehdotetun palvelun tavoitteita. Esityksen sivulla 226 todetaan, että ehdotettu 17 §:n säännös korostaisi palvelun viimesijaisuutta suhteessa muihin työttömille tarkoitettuihin palveluihin.

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

Ehdotetussa sosiaalihuoltolain 17 §:ssa tarkoitettu työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki -palvelu perustuisi lähtökohtaisesti vapaaehtoisuuteen. Palvelu olisi kuitenkin esityksen mukaan velvoittava silloin, kun se sisällytetään sellaiseen monialaiseen työllistymissuunnitelmaan, jossa henkilölle ei aseteta työnhakuvelvollisuutta. Esityksen perusteluissa pitäisi vielä tarkentaa, että monialaiseen työllistymissuunnitelmaan olisi tärkeää kirjata selkeästi, mistä palvelusta on kysymys, jotta työttömyysturvalain 2 a luvun 9 §:n 1 momentin 12 kohdan perusteella voidaan tarvittaessa asettaa työttömyysturvaseuraamus.

Työttömyysturvalain 2 a luvun 14 a §:ssä määritellään pätevän syyn kautta kustannusten vaikutus (harkinnanvarainen kulukorvaus) palveluun osallistumisen velvoittavuuteen. Työelämä- ja tasa-arviovaliokunnan mietinnössä 16/2020 vp s. 20 todetaan, että harkinnanvaraista kulukorvausta koskevan säännöksen mukaan sosiaali- tai terveydenhuollon alaan kuuluvaan palveluun osallistumisesta harkinnanvaraista kulukorvausta ei voida myöntää. KEHA-keskus pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että mihin palveluun työvoimaviranomainen ei voi säännöksen perusteella myöntää harkinnanvaraista kulukorvausta tai edellytysten täytyessä voisi myöntää

harkinnanvaraisen kulukorvauksen, koska tällä on yhteys palvelun velvoittavuuteen työttömyysturvan kannalta.

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

-

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

-

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä maksetaan hyvinvointialueille valtion korvausta valtion korvauksesta kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1393/2014) nojalla. KEHA-keskus toimii tältä osin maksatusviranomaisena. Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain kumoamisen yhteydessä säädetään lakiehdotuksen mukaan siirtymäsäännöksessä kyseisen asetuksen voimassaolosta ja korvauksen hakemisen määräajasta. KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan esitetyt lakiehdotukset ovat tältä osin selkeät.

Esityksessä ehdotetaan, että työttömyysturvalain 10 a §:n 1 momenttiin lisätään uusi 5. kohta, jonka perusteella osallistuminen sosiaalihuoltolain 17 §:ssä tarkoitettuun uuteen palveluun täyttäisi työssäolovelvoitetta. Ehdotuksen mukaan tähän palveluun osallistuminen täyttää työssäolovelvoitetta vain niiden kalenteriviikkojen osalta, jonka aikana henkilö on tosiasiallisesti yhden kerran osallistunut palveluun. Tähän liittyen pyydetään kiinnittämään huomiota siihen, että palvelun järjestäjä tulisi velvoittaa pitämään seurantaan henkilön osallistumisesta kyseiseen palveluun, jotta työssäolovelvoitteen täyttäminen voidaan ottaa huomioon lakiehdotuksen edellyttämällä tavalla.

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

Heikkilä Heikki
KEHA-keskus

Haaja Pirjo
KEHA-keskus